

(יז) וכל טפלה הנאכלת אחר אכילת העיקר¹ אינה נפטרת בברכתו אלא אם כן אוכלה במקום שאוכל העיקר ולא שינה מקומו בינתיים מחדר לחדר אלא אם כן היא טפלה לדבר המטען ברכה לאחריו במקומו (שיחבאר בפ"ט² 80) או שקבע עצמו על העיקר ועל דרך שיחבאר בפ"ט³ ע"ן שם כל פרמי דין זה:

פרק ד

דברים הבאים בתוך הסעודה אם הם דברים הבאים מחמת הסעודה דהיינו שדרך לקבוע סעודה עליהם ואין דרכם (כל כך) לאכול כל היום אלא בשעת הסעודה בלבד בין ללפת בהם את הפת כגון בשר ודגים וגיבנה וירקות וביצים ומיני מלוחים בין למזון ולהשביע כגון כרוב ותרדן ודייסא וכל מעשה קדרה שאינו באין ללפת הפת אלא למזון ולהבשיל אין צריך ברכה לפניהם אפילו אוכלם בלא פת שברכת המוציא שבויד על הפת שהוא עיקר הסעודה פוטרם ולא לאחריהם שברכת המזון פוטרם⁴:

(ב) ואם הם דברים שאין באים מחמת הסעודה דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם לא ללפת ולא להשביע אלא דרכם לאכול כל היום אפילו שלא בשעת הסעודה כגון כל מיני פירות וכיוצא בהם בין חיין בין מבושלים ואפילו נתבשלו עם בשר אם אוכל אותם בלא פת טעונים ברכה לפניהם אפילו אוכלם כגמר הסעודה כדי לעכל המאכל או לקנות להקל מכובד המאכל אבל אין טעונין ברכה לאחריהם אפילו אוכלם באמצע הסעודה לא לעכל ולא לקנות אלא לתענוג בלבד⁵ ויש משתקפים בפורות מבושלים כשאוכלם למזון ותבשיל אם לברך לפניהם ולכן יש לאכול מהן מעט קודם הסעודה ולברך עליהם⁶ אבל אם אוכל מהם מעט תוך הסעודה או בסופה לקינות או לתענוג צריך לברך לפניהם לדברי הכל⁷:

(ג) ואפילו אם אוכל מהם מעט עם פת ורוצה לאכול גם כן בלא פת צריך לברך לפניהם. כמה דברים אמורים כשהביאו הפירות לקנות ולהענוג אבל אם הביאו אותם ללפת בהם את הפת גם כן אין צריך לברך לפניהם אם אוכל מהם תחלה עם פת ודעתו לאכול מהם עוד עם פת אף על פי שבינתיים אוכל בלא פת ואף אם אחר כך נמךך שלא ללפת בהם כסוף אין בכך כלום כיון שבשעה שאוכל כוונתו ללפת בהם עדיין. וטוב לנהוג לאכול מהם תחלה בלא פת ולברך ואחר כך יאכל בין עם פת בין בלא פת⁸:

(ד) וכל זה כשקבע לפתן סעודתו על דבר אחר ובאמצע הסעודה הביאו לו פירות אבל אם קבע לפתן סעודתו על הפירות אין צריך לברך לפניהם אף על פי שאוכל מהם בתחלת אכילתו בלא פת ויש הולקים ולכן טוב שיאכל תחלה מעט עם פת ואז אף אם אוכל מהם בלא פת אין צריך לברך אפילו אין דעתו לאכול עוד פת⁹:

ג קיצור פסקי הרא"ש ברכות פ"ו ס"י כח (לענין פירות).
 ז"א ס"ק ג. די הקטנה הלא ברכת פ"ג ס"י ס"ק לב
 (לענין פירות המבושלים עם בשר). וראה הע"ב תת ע'
 112.
 ד קיצור פסקי הרא"ש שם.
 ה די הקטנה שם.
 ו זכ"ה בשוע"ר סי' קעז ושי"ג.
 ז זכ"ה בשוע"ר שם ס"ב ושי"ג.

מ זכ"ה בשוע"ר סי' ריב ס"א ושי"ג.
 מא הלכה יד.
 מב הלכה יז.
פרק ד
 א זכ"ה בשוע"ר סי' קעז ס"א ושי"ג.
 ב זכ"ה בשוע"ר שם ס"ב ושי"ג.

(ה) וכל מקום שאין הפירות נפמרים בברכת הפת צריך לברך עליהם אפילו היו לפניו בשעה שבירך המוציא ונתכוין לפומרם וכל מקום שהם נפמרים נפמרים אפילו לא היו לפניו בשעה שבירך המוציא ולא היה דעתו כפירוש עליהם כי מן הסתם דעתו על כל מה שיביאו לפניו כיון שקובע עצמו לאכילה⁹:

(ו) אבל אם יודע שלא היה דעתו על זה כלל כגון שלאחר ברכת המוציא שלחו לו דורון מבית אחרים שאינו סומך עליהם ולא היה דעתו על הדורון אינו נפטר בברכת הפת אפילו הוא דבר שדרכו אלפת בו את הפת ומלפת בו הפת. ועכשיו אין העולם נזהרים מזה במדינות אלו מפני שביטנו הוא דבר מצוי שאחד שולח לחבירו דורון בסעודה אפילו מבית אחרים¹⁰:

(ז) מים או שאר משקין אין לברך עליהם בתוך הסעודה ואפילו שותה לצמאו ולא לשרות המאכל שבמעיו לפי שאי אפשר לאכילה בלא שתיה ואפילו היה צמא קודם סעודה כיון שאו לא רצה לשתות כדי שלא יזיקו לו המים נמצא כי שתיית המים בסבת הפת הוא ומאחר שקבע סעודתו על הפת הרי ברכת הפת פומרתם (מה שאין כן כשאוכל מעט פת שלא יזיקו לו המים (כמו שנתבאר בפ"ג)) ואפילו משקין ששותין אותן שלא לצמאו כגון שכר ומי דבש אין לברך עליהם בתוך הסעודה כי אין דרכם לשתותם קודם הסעודה אלא לאהריה לפיכך כשבאים בתוך הסעודה הרי הם מפלים לסעודה וגם אם אוכל איזה דבר למתק השתייה הרי זה מפל למשקה והמשקה לחםם ונפמרים בברכת הלחם¹¹:

(ח) אבל יין אף על פי שבא לשתותו בתוך הסעודה מברך עליו אף על פי ששותהו לשרות האכילה שבמעיו שמפני חשיבותו שמקדשין ומבדילים עליו קבעו לו ברכה אף בתוך הסעודה אבל אינו מברך לאחריו שנפטר בברכת המנוח¹².

ואם שתה יין לפני הסעודה אפילו קודם שקבע עצמו לסעודה אין צריך לברך על היין שבתוך הסעודה אלא אם כן לא היה בדעתו כלל לשתות יין בתוך הסעודה ואחר כך נמלך¹³:

(ט) כמה דברים אמורים כשברך באתו הדר שסועד בו ולא יצא ממקומו בינתיים אבל אם סועד בחדר אחר או שיצא ממקומו בינתיים צריך לחזור ולברך אלא אם כן שתה כשיעור רביעית שמעון ברכה אחרונה וכל זמן שלא בידך יש אומרים שאין שינוי מקום חשוב הפסק (כמו שיתבאר בפ"ט¹⁴). כמה דברים אמורים כסתם אבל אם היה דעתו בפירוש לפמור היין שבתוך הסעודה אפילו סועד בחדר אחר אינו צריך לחזור ולברך אם היו שני החדרים בבית אחד¹⁵:

(י) וי"ש שבתוך הסעודה אם שותהו כדי לעורר האות המאכל הרי הוא מפל לסעודה ואין צריך לברך עליו ואם שותהו כדי לחמם האצטומכא לעבל המאכל צריך לברך עליו אלא אם כן בידך עליו או על שאר משקה לפני הסעודה¹⁶.

יג וכו' בשע"ר שם ס"ה תש"ג
יד הלכת ידמו.
טו וכו' בשע"ר שם ושי"ג.
טז וכו' בשע"ר שם ס"ג תש"ג.

ח וכו' בשע"ר שם ס"ה תש"ג.
ט וכו' בשע"ר שם ושי"ג.
י סעוף י"ג.
יא וכו' בשע"ר סי' קע"ד ס"ב תש"ג.
יב וכו' בשע"ר רס"י קע"ד תש"ג.

תשא סדר ברכת הנהנין דיה

כמה דברים אמורים במדינות שאין דרכם לשתותו תוך הסעודה אלא כשאר כל היום לחזק הלב ודינו כדין פירות אבל במדינות אלו שרגילים לשתותו תוך הסעודה אין צריך לברך עליו¹:

(יא) וכל משקין ששותה לפני הסעודה² אינו פוטר³ דברים שבתוך הסעודה או אחר הסעודה אף על פי שבדעתו לשתות גם כן בתוך הסעודה צריך לברך אחריו אם שתה כשעור חוץ מן היין לפי שבא לפתוח בני מעיים להמשך האדם לתאות האכילה ומכלל הסעודה הוא ונפטר בברכת המזון לפיכך אין צריך לברך אחריו קודם הסעודה אפילו אין בדעתו כלל לשתות יין בתוך הסעודה והוא הדין ליי"ש:

(יב) וכן מי שמקדש על היין⁴ הואיל ואין קידוש אלא במקום סעודה מכלל הסעודה הוא ואין צריך לברך אחריו⁵ אבל המבדיל על היין ולא היה בדעתו כלל לשתות יין בתוך הסעודה צריך לברך אחריו הואיל ואינו מתכוין לפתוח האות המאכל אלא למצוה בלבד ואפילו שכח ולא בירך לפני הסעודה ונוכח בתוך הסעודה קודם ברכת המזון⁶ (אבל לאחר ברכת המזון לא יברך שברכת המזון פוטרת על היין בדיעבד כמו שנתבאר בפ"א⁷) כמה דברים אמורים שאין לו כוס לברכת המזון אבל אם דעתו לברך ברכת המזון על הכוס אין צריך לברך אחריו לפני הסעודה שנפטר בברכה אחרונה שמברך על הכוס של ברכת המזון⁸:

(יג) וכן מי שאוכל לפני הסעודה פרפראות כמו מיני מתוקה או מיני פירות לפתוח בני מעיים ולגרר ולהמשך הלב לאכילה אף על פי שאין לו פרפראות אחר הסעודה לפוטרום אין צריך לברך אחריהם לפני הסעודה שנפטרין בברכת המזון כמו יין (לשתיה) שלפני הסעודה⁹. אבל אם אוכלם לתענוג בלבד ולא לגרר ולהמשך הלב לסעודה צריך לברך לאחריהם ואינן נפטרים בברכת המזון כמו יין של הברלה וכמו שנתבאר בפ"א¹⁰:

פרק ה

גמר בלבו שלא לאכול או לשתות ואחר כך נמלך וזקק לחזור ולברך ככל מקום חוץ מבסעודה שאף על פי שגמר בלבו שלא לאכול עוד אין זה סילוק והיסח הדעת כיון שררכו של אדם להמשך ולהגרר מאכילה לאכילה ופעמים שאדם יושב בסעודה קטנה וממשיך לסעודה גדולה ואין נמלך וזקק ברכה בסעודה אלא אם כן כשעה שביד המוציא לא היה לו אלא מעט לחם ולא היה יודע כלל בשעת הברכה שיהיה לו יותר אחר כך ואחר כך נתנו לו יותר או אפילו אחר כך נמלך וקנה מן השוק עוד לחם¹¹ אבל אם יש לו לחם בביתו ותותך לו התיבה לאכול אותה ואחר כך רוצה להתך עוד אין זה נמלך שדרך אדם הוא כן¹²:

12 כמבואר במנחת משה סי' שסג רמז שרגיל לשתות בתוך הסעודה כמלה העתה אצל כל אדם - משא"כ במדינות שיה דרכם.

11 וכו' בשוע"ר שם סי' ושל"ג.

12 בשוע"ר שם: כיון שאינו פוטר. בלוח ברה"ג פ"ה ה"ג: ואינו פוטר. וכן תיזקן בקונטרס השלחן לסי' קעו סי"א.

13 ראה ברי השלחן סי' לא סי"ג ד.

14 וכו' בשוע"ר שם סי' ושל"ג.

15 וכו' בשוע"ר שם סי' ושל"ג.

16 הלכה יו.

17 וכו' בשוע"ר שם סי' קע"ג שאר משקים ושל"ג.

18 וכו' בלוח ברה"ג פ"ה ה"ג ושל"ג.

19 הלכה יו.

פרק ה

א וכו' בשוע"ר סי' קע"ג סי"א ושל"ג.

ב סי' סי' קע"ג סי"ג.